

31999L0002

13.3.1999.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 66/16

EIROPAS PALAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 1999/2/EK

(1999. gada 22. februāris)

par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtiku un pārtikas sastāvdaļām, kas ir apstrādātas ar jonizējošo radiāciju

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

būt iemesls raizēm par pārtikas apstarošanas izmantošanas sekām;

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 100.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar Līguma 189.b pantā noteikto procedūru ⁽³⁾, saskaņā ar Samierināšanas komitejas 1998. gada 9. decembrī apstiprināto kopīgo dokumentu,

(1) tā kā atšķirības starp valstu tiesību aktiem attiecībā uz pārtikas apstrādi ar jonizējošo radiāciju un to lietošanas nosacījumiem var kavēt brīvu pārtikas apriti un var radīt nevienādas konkurences apstākļus, tādējādi iespaidojot iekšējā tirgus darbību;

(2) tā kā jāparedz pasākumi, kas vērsti uz iekšējā tirgus vienmērīgu darbību; tā kā iekšējais tirgus aptver teritoriju bez iekšējām robežām, kurā ir nodrošināta brīva preču, personu, pakalpojumu un kapitāla aprīte; tā kā tas pašlaik nenotiek, jo dalībvalstīs pastāv atšķirības attiecībā uz pārtikas apstarošanu, respektīvi, dažās tā ir atļauta, bet dažās — aizliegta;

(3) tā kā šo vispārīgo direktīvu pabeigs Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 22. februāra Direktīva 1999/3/EK, ar ko izveido ar jonizējošo radiāciju apstrādātas pārtikas un pārtikas sastāvdaļu Kopienas sarakstu ⁽⁴⁾, turpmāk tekstā "ieviešanas direktīva";

(4) tā kā dažās dalībvalstīs pārtikas apstarošana ir īpašs jautājums sabiedrības debatēs, un tā kā patērētājiem var

(5) tā kā līdz brīdim, kad spēkā stāsies Kopienas pozitīvais tās pārtikas saraksts, ko var apstrādāt ar jonizējošo radiāciju, ir lietderīgi, ka dalībvalstis saskaņā ar Līguma noteikumiem var turpināt piemērot esošos valstu ierobežojumus vai aizliegumus pārtikas jonizējošajai radiācijai un tās apstarotās pārtikas tirdzniecībai, kas nav iekļauta sākotnējā pozitīvajā sarakstā, ko izveido ieviešanas direktīva;

(6) tā kā noteikumos, kas attiecas uz jonizējošās radiācijas izmantošanu pārtikas apstrādē, pirmām kārtām jāņem vērā cilvēku veselības aizsardzības prasības un arī ekonomiskās un tehniskās vajadzības, ciktāl tās skar veselības aizsardzību;

(7) tā kā ir piemērojama Padomes 1996. gada 13. maija Direktīva 96/29/Euratom, ar ko nosaka drošības pamatstandartus strādnieku un plašas sabiedrības veselības aizsardzībai pret bīstamību, kas rodas no jonizējošās radiācijas ⁽⁵⁾;

(8) tā kā apstiprinātajām apstarošanas iekārtām vajadzētu būt pakļautām oficiālai kontrolei ar pārbaudes sistēmu, kas jāizveido šīs direktīvas vajadzībām;

(9) tā kā apstiprinātajām iestādēm vajadzētu veidot reģistru, lai nodrošinātu, ka ir ievēroti šīs direktīvas noteikumi;

(10) tā kā Padomes 1978. gada 18. decembra Direktīvā 79/112/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārdošanai gala patērētājam paredzētas pārtikas marķēšanu, prezentēšanu un reklamēšanu ⁽⁶⁾ jau ir paredzēti noteikumi, kas attiecas uz pārdošanai gala patērētājam paredzētas apstarotas pārtikas marķēšanu;

(11) tā kā ir arī jānosaka atbilstīgi noteikumi ar jonizējošo radiāciju apstrādātas pārtikas marķēšanai, kas nav paredzēta gala patērētājam;

⁽¹⁾ OV C 336, 30.12.1988., 7. lpp. un OV C 303, 2.12.1989., 15. lpp.

⁽²⁾ OV C 194, 31.7.1989., 14. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 1989. gada 11. oktobra atzinums (OV C 291, 20.11.1989., 58. lpp.), Padomes 1997. gada 27. oktobra kopējā nostāja (OV C 389, 22.12.1997., 36. lpp.) un Eiropas Parlamenta 1998. gada 18. februāra lēmums (OV C 80, 16.3.1998., 130. lpp.). Padomes 1999. gada 25. janvāra lēmums. Eiropas Parlamenta 1999. gada 28. janvāra lēmums.

⁽⁴⁾ OV L 66, 13.3.1999., 24. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 159, 29.6.1996., 1. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 33, 8.2.1979., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 97/4/EK (OV L 43, 14.2.1997., 21. lpp.).

- (12) tā kā neskarot lēmumu pieņemšanas procedūru, kas noteikta Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā vai šajā direktīvā, vajadzētu konsultēties ar Pārtikas pētniecības komiteju, kas izveidota ar Lēmumu 74/234/EEK ⁽¹⁾, par jebkuru jautājumu, kas attiecas uz šo direktīvu un var ietekmēt sabiedrības veselību;
- (13) tā kā pārtiku var apstrādāt ar jonizējošo radiāciju tikai tad, ja ir pārtikas higiēnas nepieciešamība vai pierādāma tehnoloģiska vai citāda priekšrocība, vai labums patērētājam un ja tā ir veselīga un pienācīgā stāvoklī, jo jonizējošo radiāciju nevajadzētu izmantot kā aizstājēju higiēnas vai veselības praksei vai labai ražošanas vai lauksaimniecības praksei;
- (14) tā kā šo procesu nevajadzētu izmantot kā aizstājēju labai ražošanas darbībai, un tā kā šis nosacījums ir ievērots pārtikai, kas uzskaitīta ieviešanas direktīvas pielikumā;
- (15) tā kā visos gadījumos, kad Padome pilnvaro Komisiju ieviest noteikumus attiecībā uz pārtikas apstarošanu, jāparedz procedūra, kā dalībvalstis un Komisija cieši sadarbojas, izmantojot Pārtikas pastāvīgo komiteju un, nepieciešamības gadījumā, Pastāvīgo veterināro komiteju vai Augu aizsardzības pastāvīgo komiteju;
- (16) tā kā ja šķiet, ka pārtikas apstrādes process ar jonizējošo radiāciju vai ar jonizējošo radiāciju apstrādātās pārtikas izmantošana, ko atļauj šī direktīva, satur veselības risku, dalībvalstīm jābūt tiesībām apturēt vai ierobežot šādu izmantošanu, vai samazināt ierobežojumus līdz lēmuma pieņemšanai Kopienas līmenī;
- (17) tā kā Padomes 1989. gada 14. jūnija Direktīva 89/397/EEK par oficiālo pārtikas kontroli ⁽²⁾ ļauj valsts izpildiestādēm izvēlēties līdzekļus un metodes; tā kā Padomes 1993. gada 29. oktobra Direktīva 93/99/EEK par papildu pasākumu priekšmetu attiecībā uz oficiālo pārtikas kontroli ⁽³⁾ nosaka kvalitātes standartus laboratorijām un pieprasa apstiprinātu analīzes metožu izmantošanu, ja tās ir pieejamas; tā kā Direktīvas 93/99/EEK 5. pants ir piemērojams šīs direktīvas ieviešanas pārraudzībai;
- (18) tā kā 1994. gada 20. decembrī tika noslēgts *modus vivendi* starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju attiecībā uz ieviešanas pasākumiem tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Līguma 189.b pantā minēto procedūru ⁽⁴⁾,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

1. Šī direktīva attiecas uz tādas pārtikas un pārtikas sastāvdaļu (turpmāk tekstā "pārtika") ražošanu, tirdzniecību un importu, kas apstrādātas ar jonizējošo radiāciju.

2. Šī direktīva neattiecas uz:

a) pārtiku, kas pakļauta jonizējošajai radiācijai, ko rada mērīšanas vai pārbaudes ierīces, ar noteikumu, ka absorbētā deva nav lielāka par 0,01 Gy pārbaudes ierīcēm, kas izmanto neitronus, un 0,5 Gy citos gadījumos, pie maksimālā radiācijas enerģijas līmeņa 10 MeV rentgena staru gadījumā, 14 MeV neitronu gadījumā un 5 MeV citos gadījumos;

b) tādas pārtikas apstarošanu, kas ārstu uzraudzībā ir sagatavota patērētājiem, kuriem nepieciešama sterila diēta.

2. pants

Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka apstaroto pārtiku var laist tirgū tikai tad, ja tā atbilst šīs direktīvas noteikumiem.

3. pants

1. Noteikumi, kas jāievēro, lai saņemtu atļauju apstrādāt pārtiku ar jonizējošo radiāciju, minēti I pielikumā. Apstrādes laikā pārtikai jābūt derīgai lietošanai uzturā.

2. Apstarošanu var veikt, tikai izmantojot II pielikumā uzskaitītos avotus un saskaņā ar 7. panta 2. punktā minētā darbības kodeksa prasībām. Vispārējo vidējo absorbēto devu aprēķina saskaņā ar III pielikumu.

4. pants

1. Kopienas saraksts, kurā minēta pārtika, ko var apstrādāt ar jonizējošo radiāciju, un kurš izslēdz visus sarakstā neminētos pārtikas veidus, kā arī maksimālās atļautās radiācijas devas ir noteiktas ieviešanas direktīvā, ko pieņem saskaņā ar Līguma 100.a pantā minētajām procedūrām, ņemot vērā nosacījumus atļauju izsniegšanai, kas minēti I pielikumā.

⁽¹⁾ OV L 136, 20.5.1974., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 186, 30.6.1989., 23. lpp.

⁽³⁾ OV L 290, 24.11.1993., 14. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 102, 4.4.1996., 1. lpp.

2. Šo sarakstu izveido pakāpeniski.

3. Komisija izskata valstīs spēkā esošās atļaujas un pēc konsultēšanās ar Pārtikas pētniecības komiteju saskaņā ar Līguma 100.a pantā paredzēto procedūru iesniedz priekšlikumus, kas vērsti uz saraksta izveidošanu.

Vēlākais, 2000. gada 31. decembrī Komisija saskaņā ar Līguma 100.a pantu iesniedz priekšlikumu, kas paredzēts 1. punktā minētā pozitīvā saraksta pabeigšanai.

4. Līdz dienai, kad stājas spēkā direktīva, kas pieņemta, balstoties uz 3. punkta otrajā apakšpunktā minēto priekšlikumu, dalībvalstis var saglabāt esošās atļaujas attiecībā uz pārtikas apstrādi ar jonizējošo radiāciju ar noteikumu, ka:

- a) par attiecīgās pārtikas apstrādi izsniegts labvēlīgs Pārtikas pētniecības komitejas atzinums;
- b) vispārējā vidējā absorbētās radiācijas deva nepārsniedz robežu, ko ieteikusi Pārtikas pētniecības komiteja;
- c) jonizējošā apstarošanu un laišanu tirgū veic saskaņā ar šo direktīvu.

5. Līdz dienai, kad stājas spēkā direktīva, kas pieņemta, balstoties uz 3. punkta otrajā apakšpunktā minēto priekšlikumu, jebkura dalībvalsts var arī atļaut apstrādāt pārtiku, kurai apstrādes atļauju saglabā cita dalībvalsts saskaņā ar 4. punktu, ja ir ievēroti 4. punktā minētie noteikumi.

6. Dalībvalstis nekavējoties paziņo Komisijai un citām dalībvalstīm par atļaujām, kas saglabātas saskaņā ar 4. punktu vai piešķirtas saskaņā ar 5. punktu, un par tām pievienotajiem noteikumiem. Komisija publicē šos paziņojumus *Eiropas Kopienų Oficiālajā Vēstnesī*.

7. Līdz dienai, kad stājas spēkā direktīva, kas pieņemta, balstoties uz 3. punkta otrajā apakšpunktā minēto priekšlikumu, dalībvalstis var saskaņā ar Līguma noteikumiem turpināt piemērot esošos valstu ierobežojumus vai aizliegumus pārtikas jonizējošajai apstarošanai un tās apstarotās pārtikas tirdzniecībai, kas nav iekļauta sākotnējā pozitīvajā sarakstā, ko izveido ar ieviešanas direktīvu.

5. pants

1. Maksimālā radiācijas deva pārtikai var tikt dota daļās; taču maksimālo radiācijas devu, kas noteikta saskaņā ar 4. pantu, pārsniegt nedrīkst. Apstarošanas apstrādi nedrīkst izmantot

savienojumā ar jebkādu ķīmisku apstrādi, kurai ir tāds pats mērķis kā apstarošanas apstrādei.

2. Par izņēmumiem no 1. punkta var izlemt saskaņā ar 12. pantā noteikto procedūru.

6. pants

Ar jonizējošo radiāciju apstrādātās pārtikas marķēšanu regulē šādi noteikumi.

1. Gala patērētājiem un produktu piegādātājiem paredzētu produktu gadījumā:

- a) ja produkti tiek pārdoti kā atsevišķa prece, uz marķējuma ir teksts "apstarots" vai "apstrādāts ar jonizējošo radiāciju", kā noteikts Direktīvas 79/112/EEK 5. panta 3. punktā.

Neiesaiņotu produktu gadījumā šo tekstu parāda kopā ar produkta nosaukumu uz norādes vai uzraksta virs tvertnes, kur atrodas produkts, vai blakus tai;

- b) ja apstaroto produktu izmanto kā sastāvdaļu, šo tekstu pievieno apzīmējumam sastāvdaļu sarakstā.

Neiesaiņotiem produktiem šo tekstu parāda kopā ar produkta nosaukumu uz norādes vai uzraksta virs tvertnes, kur atrodas produkts, vai blakus tai;

- c) atkāpjoties no Direktīvas 79/112/EEK 6. panta 7. punkta, šis teksts ir jāpievieno, lai norādītu apstarotās sastāvdaļas, kas izmantotas sastāvdaļu maisījumā pārtikā, pat ja to saturs gala produktā ir mazāks par 25 %.

2. Tādiem produktiem, kas nav paredzēti gala patērētājiem un produktu piegādātājiem:

- a) iepriekšējā punktā minēto tekstu izmanto, lai norādītu gan apstrādātu pārtiku, gan sastāvdaļas, ko satur neapstarota pārtika;
- b) norāda vai nu tās iestādes nosaukumu un adresi, kas veicusi apstarošanu, vai arī tās atsauces numuru, kā noteikts 7. pantā.

3. Visos gadījumos jānorāda informācija par apstrādi dokumentos, kas pavada apstaroto pārtiku vai attiecas uz to.

7. pants

1. Dalībvalstis informē Komisiju par kompetento iestādi vai iestādēm, kas ir atbildīgas par:

- iepriekšēju apstarošanas iekārtu apstiprināšanu,
- oficiāla atsauces numura piešķiršanu apstiprinātajām apstarošanas iekārtām,
- oficiālo kontroli un pārbaudi,
- apstiprinājuma atsaukšanu vai pārveidošanu.

2. Apstiprinājumu piešķir tikai tad, ja iestāde:

- atbilst ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (FAO) un Pasaules veselības organizācijas (PVO) Apvienotās *Codex Alimentarius* komisijas ieteiktajam pārtikas apstrādē izmantojamo radiācijas iekārtu ekspluatācijas starptautiskās prakses kodeksam (atsauce FAO/WHO/CAC, vol. XV edition 1) un citām papildu prasībām, ko var pieņemt saskaņā ar šīs direktīvas 12. pantā noteikto procedūru,
- ieceļ personu, kas ir atbildīga par atbilstību visiem nosacījumiem, kas nepieciešami procesa piemērošanai.

3. Katra dalībvalsts Komisijai nosūta:

- to apstarošanas iestāžu nosaukumus, adreses un atsauces numurus, kuras tā apstiprinājusi, apstiprināšanas dokumenta tekstu un jebkuru lēmumu, kas atceļ vai atsauc apstiprinājumu.

Dalībvalstis arī katru gadu Komisijai nosūta:

- pārbažu rezultātus, kas veiktas jonizējošās radiācijas iekārtās, jo īpaši attiecībā uz apstrādāto produktu kategorijām un daudzumu un dotajām devām,
- pārbažu rezultātus, kas veikti produkta tirdzniecības stadijā. Dalībvalstis nodrošina, ka metodes, kas izmantotas, lai noteiktu apstrādi ar jonizējošo radiāciju, atbilst Direktīvas 85/591/EEK ⁽¹⁾ pielikuma 1. un 2. punktam un jau ir vai, cik drīz vien iespējams, tiks standartizētas un apstiprinātas, vēlākais, līdz 2003. gada 1. janvārim. Dalībvalstis informē Komisiju par izmantotajām metodēm, un Komisija izvērtē šo metožu izmantošanu un attīstību, ņemot vērā Pārtikas pētniecības komitejas atzinumu.

4. Balstoties uz datiem, kas sniegti saskaņā ar 3. punktu, Komisija Eiropas Kopienų Oficiālajā Vēstnesī publicē:

- sīku informāciju par iestādēm, kā arī jebkurām pārmaiņām to statusā,
- ziņojumu, kas balstīts uz informāciju, ko katru gadu nodrošina valsts uzraudzības iestādes.

8. pants

1. Apstarošanas iekārtām, kas apstiprinātas saskaņā ar 7. pantu, par katru izmantoto jonizējošās radiācijas avotu jāprotokolē informācija, uzrādot par katru apstrādātās pārtikas partiju:

- a) apstarotās pārtikas īpašības un daudzumu;
- b) partijas numuru;
- c) personu, kas pasūta apstarošanas apstrādi;
- d) apstrādātās pārtikas saņēmēju;
- e) apstarošanas datumu;
- f) apstrādes laikā izmantotos iepakojuma materiālus;
- g) informāciju par apstarošanas procesa kontroli, kā noteikts III pielikumā, dozimetrisko pārbaudi un iegūtajiem rezultātiem, jo īpaši informāciju par absorbētās devas limitiem, zemāko un augstāko, un jonizējošās radiācijas veidu;
- h) atsauci uz sākotnējiem devas mērījumiem.

2. Šā panta 1. punktā minētie protokoli jāglabā piecus gadus.

3. Sīkus noteikumus par šī panta piemērošanu pieņem saskaņā ar 12. pantā minēto procedūru.

9. pants

1. Ar jonizējošo radiāciju apstrādātu pārtiku nedrīkst importēt no trešās valsts, izņemot gadījumus, ja:

- tā atbilst noteikumiem, kas attiecas uz šo pārtiku,
- to pavada dokumenti, kas uzrāda iestādes, kuras veikušas apstarošanas apstrādi, to nosaukumu un adresi, kā arī 8. pantā minēto informāciju,
- tā ir apstrādāta apstarošanas iekārtā, ko apstiprinājusi Komisija un kas norādīta šī panta 2. punktā minētajā sarakstā.

2. a) Saskaņā ar 12. pantā minēto procedūru, Komisija izveido apstiprināto iekārtu sarakstu, par kurām oficiālā pārraudzība garantē, ka tās atbilst 7. panta prasībām.

Lai izveidotu šo sarakstu, Komisija var uzdot ekspertiem tās vadībā veikt apstarošanas iekārtu novērtēšanu un pārbaudi trešās valstīs saskaņā ar Direktīvas 93/99/EEK 5. pantu.

Komisija publicē šo sarakstu un visus tai veiktos grozījumus Eiropas Kopienų Oficiālajā Vēstnesī;

- b) Komisija var noslēgt tehniskus līgumus ar kompetentām organizācijām trešajās valstīs par kārtību, kādā jāveic a) apakšpunktā minētā novērtēšana un pārbaude.

⁽¹⁾ OV L 372, 31.12.1985., 50. lpp.

10. pants

Pārtikas iepakojuma materiāliem, kas tiks apstaroti, jābūt šim mērķim piemērotiem.

11. pants

Grozījumus pielikumos, lai ņemtu vērā zinātnes un tehnikas attīstību, pieņem saskaņā ar Līguma 100.a pantā noteikto kārtību.

12. pants

1. Kad jāievēro šajā pantā noteiktā kārtība, Komisijai palīdz Pastāvīgā pārtikas komiteja, turpmāk tekstā "Komiteja".

Priekšsēdētājs nekavējoties pēc savas iniciatīvas vai pēc dalībvalsts pārstāvja pieprasījuma iesniedz lietu Komitejā.

2. Komisijas pārstāvis iesniedz Komitejai to pasākumu projektu, kas jāpieņem. Komiteja sniedz savu atzinumu par projektu termiņā, kuru atkarībā no jautājuma steidzamības var noteikt tās priekšsēdētājs. Atzinumu sniedz ar balsu vairākumu, kas Līguma 148. panta 2. punktā paredzēts gadījumam, kad Padomei jāpieņem lēmums pēc Komisijas priekšlikuma. Dalībvalstu pārstāvju komitejā balsis vērtē, kā noteikts minētajā pantā. Priekšsēdētājs nebalso.

3. a) Komisija pieņem paredzētos pasākumus, ja tie saskan ar Komitejas atzinumu;

b) ja paredzētie pasākumi nesaskan ar Komitejas atzinumu vai ja atzinums nav sniegts, Komisija tūlīt iesniedz Padomei priekšlikumu par pieņemamajiem pasākumiem. Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.

Ja trijos mēnešos kopš dienas, kad Komisija iesniegusi jautājumu izskatīšanai Padomē, Padome nav pieņēmusi lēmumu, ierosinātos pasākumus apstiprina Komisija.

13. pants

Ar Pastāvīgo pārtikas komiteju konsultējas par jebkuru jautājumu, kas ir šīs direktīvas darbības jomā un kam varētu būt ietekme uz sabiedrības veselību.

14. pants

1. Ja dalībvalstij, izvērtējot jaunu informācijas vai pēc šīs direktīvas pieņemšanas pārskatot esošo informāciju, ir skaidrs pierādī-

jums, ka atsevišķu veidu pārtikas apstarošana apdraud cilvēka veselību, lai gan tā atbilst šīs direktīvas noteikumiem, šī dalībvalsts var uz laiku pārtraukt vai ierobežot minēto noteikumu piemērošanu tās teritorijā. Tā nekavējoties par to informē citas dalībvalstis un Komisiju, minot šā lēmuma iemeslus.

2. Komisija, cik drīz vien iespējams, pārbauda 1. punktā minētos iemeslus Pastāvīgajā pārtikas komitejā; tā pieņem attiecīgus pasākumus saskaņā ar 12. pantā minēto kārtību. Dalībvalsts, kas pieņēmusi 1. punktā minēto lēmumu, var to paturēt spēkā, līdz pasākumi stājas spēkā.

3. Grozījumus šai direktīvai vai ieviešanas direktīvai var veikt saskaņā ar 12. pantā noteikto kārtību tikai līdz līmenim, kas nepieciešams, lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzību, un tie visos gadījumos nesniedz tālāk par aizliegumiem vai ierobežojumiem salīdzinājumā ar iepriekšējo juridisko situāciju.

15. pants

Dalībvalstis pieņem normatīvos un administratīvos aktus tā, lai tie atbilstīgi šai direktīvai:

— atļautu apstarotas pārtikas tirdzniecību un izmantošanu no 2000. gada 20. septembra,

— aizliegtu šai direktīvai neatbilstīgas pārtikas tirdzniecību un izmantošanu no 2001. gada 20. marta.

Par to tās tūlīt informē Komisiju.

Dalībvalstis, pieņemot šos pasākumus, ietver tajos atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāmas šādas atsauces.

16. pants

Šī direktīva stājas spēkā septītajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Kopienā Oficiālajā Vēstnesī.

17. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1999. gada 22. februārī

Eiropas Parlamenta vārdā –

priekšsēdētājs

J. M. GIL-ROBLES

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

K.-H. FUNKE

I PIELIKUMS

NOTEIKUMI PĀRTIKAS APSTAROŠANAS ATĻAUJU IZSNIEGŠANAI

1. Pārtikas apstarošanu var atļaut tikai, ja:
 - pastāv pamatota tehnoloģiska vajadzība,
 - tā neapdraud veselību un tiek veikta saskaņā ar ieteiktajiem noteikumiem,
 - tā dod labumu patērētājam,
 - to neizmanto kā aizstājēju higiēnas vai veselības praksei, vai labai ražošanas vai lauksaimniecības praksei.
 2. Pārtikas apstarošanu var izmantot tikai šādiem mērķiem:
 - samazināt saslimstību ar pārtikas izraisītām slimībām, iznīcinot patogēnus organismus,
 - samazināt pārtikas bojāšanos, kavējot vai aizturot sadalīšanās procesu un iznīcinot organismus, kas veicina bojāšanos,
 - samazināt pārtikas zudumus, kas rodas, priekšlaicīgi nogatavojoties, asnojot vai dīgstot,
 - atbrīvot pārtiku no organismiem, kas ir kaitīgi augiem vai augu produktiem.
-

II PIELIKUMS

JONIZĒJOŠĀS RADIĀCIJAS AVOTI

Pārtiku var apstrādāt tikai ar šādiem jonizējošās radiācijas avotiem:

- a) gamma stariem no radionuklīdiem ^{60}Co vai ^{137}Cs ;
 - b) rentgenstariem, ko rada starojuma iekārtas, kuras darbojas ar nominālo enerģijas (maksimālās kvantu enerģijas) līmeni, kas ir 5 MeV, vai zem tā;
 - c) elektroniem, ko rada starojuma iekārtas, kuras darbojas ar nominālo enerģijas (maksimālās kvantu enerģijas) līmeni, kas ir 10 MeV, vai zem tā.
-

III PIELIKUMS

1. DOZIMETRIJA

Vispārējā vidējā absorbētā deva

Lai noteiktu tādas pārtikas veselīgumu, kas apstrādāta ar vispārējo vidējo devu, kura ir 10 kGy vai mazāka, var pieņemt, ka visas radiācijas ķīmiskās sekas šajā konkrētajā devas diapazonā ir proporcionālas devai.

Vispārējo vidējo devu, $\bar{D}$, aprēķina ar šādu integrāli no kopējā preču tilpuma:

$$\bar{D} = \frac{1}{M} \int p(x,y,z) d(x,y,z) dV$$

kur M = apstrādātā parauga kopējā masa,

p = vietējais blīvums punktā (x, y, z) ,

d = vietējā absorbētā deva punktā (x, y, z) ,

$dV = dx dy dz$, bezgalīgi mazs tilpuma elements, kuru reālos gadījumos izsaka kā tilpuma daļas.

Vispārējo vidējo absorbēto devu var noteikt tieši homogēniem produktiem vai neiesaiņotām precēm ar acīmredzamu homogēnu blīvumu, izvietojot atbilstīgu dozimetru daudzumu stratēģiski un izlases veidā pa visu preču tilpumu. Pēc šādā veidā noteiktas devas izplatības var aprēķināt vidējo, kas ir vispārējā vidējā absorbētā deva.

Ja pareizi noteikta devas sadalījuma likne visā produktā, ir zināma maksimālās un minimālās devas pozīcija. Produkta paraugu sērijā devas sadalījuma mērījumu šajās divās pozīcijās var izmantot, lai aprēķinātu vispārējo vidējo devu.

Dažos gadījumos minimālās devas ($\bar{D}_{\min}$) un maksimālās devas ($\bar{D}_{\max}$) vidējo vērtību vidējā vērtība samērā precīzi uzrādīs vispārējo devu, t. i., šādā gadījumā:

$$\text{Vispārējā vidējā deva} \approx \frac{\bar{D}_{\max} + \bar{D}_{\min}}{2}$$

$\frac{\bar{D}_{\max}}{\bar{D}_{\min}}$ attiecībai nevajadzētu pārsniegt 3.

2. PROCEDŪRAS

- 2.1. Pirms kārtējās noteiktas kategorijas pārtikas apstarošanas sākšanas apstarošanas iestādē nosaka minimālās un maksimālās devas atrašanos, veicot devas mērījumus visā produkta apjomā. Šos apstiprināšanas mērījumus veic atbilstīgu skaitu reižu (piemēram, 3-5), lai ietvertu variācijas produkta blīvumā vai ģeometrijā.
- 2.2. Mērījumi jāatkārto, tiklīdz mainās produkts, tā ģeometrija vai apstarošanas apstākļi.
- 2.3. Procesā laikā kārtējos devas mērījumus veic, lai nodrošinātu, ka devas limiti nav pārsniegti. Mērījumus veic, novietojot dozimetrus maksimālās vai minimālās devas atrašanās vietās vai atsaucēs stāvoklī. Devai atsaucēs stāvoklī jābūt kvantitatīvi savienotai ar maksimālo un minimālo devu. Atsaucēs stāvoklim jāatrodas izdevīgā punktā produktā vai tur, kur devas pārmaiņas ir zemas.
- 2.4. Kārtējie devas mērījumi jāveic katrai partijai ar regulāriem intervāliem ražošanas laikā.
- 2.5. Gadījumos, kad tiek apstaroti šķidri, neiepakoti produkti, minimālās un maksimālās devas atrašanos noteikt nevar. Šādos gadījumos ir vēlams izvietot dozimetrus izlases veidā, lai noteiktu devu galējās vērtības.
- 2.6. Devas mērījumi jāveic, izmantojot atzītas dozimetrijas sistēmas, un mērījumiem jābūt salīdzināmiem ar primārajām normām.
- 2.7. Apstarošanas laikā jākontrolē un pastāvīgi jāprotokolē konkrēti iekārtas parametri. Radionuklīdu iekārtām parametros iekļauj arī produkta transporta ātrumu vai radiācijas zonā pavadīto laiku un pozitīvo norādi pareizam starojuma iekārtas stāvoklim. Akseleratoru iekārtām parametros iekļauj produkta transporta ātrumu un enerģijas līmeni, elektronu plūsmas un iekārtas skenera platumu.